

5-(тиофен-2-илметил)-4Н-1,2,4-триазол-3-ил)тио)ацетатных кислот и установления взаимосвязи «структура-действие». В результате исследования противомикробного и противогрибкового действия этого класса веществ было установлено, что данный ряд соединений проявляет умеренное противомикробное и противогрибковое действие.

Ключевые слова: 2-((4-(R-амино)-5-(тиофен-2-илметил)-4Н-1,2,4-триазол-3-ил)тио)ацетатные кислоты, противомикробное действие, противогрибковая активность, взаимосвязь «структура-действие».

Summary. In the world of pharmacy and agriculture are already used drugs on the basis of 1,2,4-triazole system. Thus, in order to search for new biologically active compounds, a study was conducted of the antimicrobial and antifungal activity 2-((4-(R-amino)-5-(thiophene-2-ilmethyl)-4H-1,2,4-triazole-3-il)thio)acetic acids and establish the relationship "structure-action." The study of the antimicrobial and antifungal activity of this class of substances was found that a number of active compounds exhibit moderate antibacterial and antifungal activity.

Key words: 2-((4-(R-amino)-5-(thiophene-2-ilmethyl)-4H-1,2,4-triazole-3-il)thio)acetic acids, antimicrobial action, antifungal activity, the relationship "structure-action."

УДК 658.29:615.1

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ПРОЦЕСУ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

К.С. Світлична, Ю.С. Братішко, Г.В. Кубасова

Національний фармацевтичний університет

Резюме. Обґрунтована доцільність впровадження та підтримки бюджетування на вітчизняних фармацевтичних підприємствах. Проведення регламентації процесу бюджетування дозволить уникнути розрізнені, нескоординованих дій підрозділів підприємства при плануванні своєї діяльності, погодити діяльність підрозділів і підпорядкувати її загальній стратегічній меті.

Ключові слова: бюджетування, фармацевтичне підприємство, регламентація.

Вступ. У сучасних умовах дефіциту всіх видів ресурсів багато вітчизняних фармацевтичних підприємств (ФП) вимушені розробляти і впроваджувати різні інструменти підвищення ефективності своєї діяльності. Система управлінського обліку може бути одним з таких стратегічних інструментів, важливою частиною якої є бюджетування - планування розподілу ресурсів ФП для досягнення поставлених цілей.

При цьому під бюджетуванням мається на увазі не лише формування бюджетів, але і контроль їх виконання та аналіз відхилень. Контроль є складовою частиною процесу управління ФП, що говорить про необхідність вдосконалення цієї процедури у рамках проведення антикризових заходів [1].

Матеріали та методи дослідження. Ефективно функціонуюча система бюджетування має бути чітко регламентована, це обумовлює необхідність розроблення відповідного набору регламентних документів, що визначають параметри формування, затвердження, аналізу і коригування бюджетів. Формалізація процедур бюджетування дозволить розподілити функції бюджетного управління серед структурних підрозділів і окремих посадовців ФП.

Задля чіткої регламентації процесу бюджетування, передусім, необхідно визначити масштабність бізнес-процесу бюджетування. Всі структурні підрозділи, так або інакше, беруть участь у формуванні відповідних бюджетів за допомогою надання інформації до фінансової служби. Таким чином, регламентація процесу бюджетування дозволяє систематизувати погоджену роботу різних функціональних підрозділів ФП і націлити її на необхідний результат до відповідних контрольних точок.

Керівники структурних підрозділів, маючи відповідні знання специфіки своєї діяльності, беруть участь як у розробці бюджетів, так і у подальшому контролі їх виконання. Всебічний оперативний контроль процедур бюджетування у рамках своєї закріпленої ділянки роботи, а також своєчасності обробки й аналізу планової і звітної інформації ведеться відповідними керівниками центрів фінансової відповідальності (ЦФВ).

У такому разі, в положеннях про структурні підрозділи і посадові інструкції повинні чітко позначатися відповідні функції і обов'язки учасників процесу бюджетування.

Таким чином, регламентація основних процесів структурних підрозділів, при використанні процесного підходу на ФП, забезпечує надання документально оформленої інформації, необхідної для формування бюджетів. Звідси слідує висновок, що при формуванні бюджетного управління на ФП потрібна розробка таких документів як: положення про бюджетування, регламент бізнес-процесу бюджетування і положення про центри фінансової відповідальності [3].

Результати та їх обговорення. Використання процесного підходу на ФП істотно спрощує регламентацію бюджетування. Обов'язковим елементом опису бізнес-процесів мають бути їх фінансово-економічні показники, оскільки вони будуть покладені в основу форматів функціональних бюджетів, крім цього ще одним важливим атрибутом опису бізнес-процесів є структурні ланки компанії (служби, відділи, групи тощо) [4].

Структурні підрозділи (центри фінансової відповідальності) ФП, будучи також виконавцями бюджетного завдання, беруть на себе функцію поточного контролю й управління рішеннями. Одночасно ЦФВ звітує перед керівництвом і іншими уповноваженими суб'єктами про виконання бюджетного завдання

у межах встановленої регламентом процедури за тими показниками, які безпосередньо відбивають ефективність їх роботи. Інформація про виконання бюджету в розрізі центрів фінансової відповідальності аналізується уповноваженими службами і вже в адаптованому варіанті надається керівництву ФП.

При визначенні центрів фінансової відповідальності необхідно дотримуватися наступних принципів:

ЦФВ повинен мати керівника (начальник підрозділу, власник бізнес-процесу);

можливість оцінки результативності та ефективності кожного ЦФВ за відповідними показниками;

можливість організації і ведення обліку за ЦФВ.

Чітко розмежовувавши зони відповідальності стосовно збору інформації, можна виділити два ключові показники: строки надання і якість наданих даних.

Представимо ситуацію, коли за підсумками звітного періоду спостерігаються значні відхилення фактичних показників бюджету від планових, у такому разі показник ефективності, у тому числі в системі матеріального стимулювання, фінансової служби буде негативним. А ЦФВ за підсумками звітного періоду оцінюватиметься за показниками у межах своїх бізнес-процесів. В даному випадку проблема закладена в слабкій системі управлінського обліку.

Застосування системного підходу до управлінського обліку і формалізація вимог дозволить виділити окремого працівника відділу, відповідального у тому числі за якість інформації. На практиці недостовірність інформації всередині ФП робить досить трудомісткою ідентифікацію конкретного посадовця того або іншого структурного підрозділу, що допустив помилку при зведенні інформації, спрямованої у формування бюджетів. Нерідко можна спостерігати відмінності в звітності, що надається в паперовому вигляді, і даними в електронній системі обліку ФП. Проте, аналіз причин відхилення фактичних показників бюджетів від плану має бути обов'язково здійснений. У разі виникнення яких-небудь розбіжностей між учасниками бюджетного процесу ФП має бути передбачений порядок їх розв'язання, а також орган по їх врегулюванню.

“Положення про бюджетування” - документ, в якому відбиваються основні поняття і загальний стан бюджетного процесу, визначається структура бюджетів, принципи організації, консолідації і контролю виконання бюджетів, методологія бюджетного планування, встановлюється нормативна документація [2].

Регламент бюджетування закріплює відповідальність по видах бюджетів керівників структурних підрозділів (ЦФВ) і визначає правила консолідації даних

при формуванні бюджетів більш високого рівня, а також методи рознесення витрат по елементах організаційної і фінансової структури. Регламент встановлює склад інформації, необхідної при формуванні бюджету, порядок надання даних, принципи обліку і обробки планової і звітної інформації, права і обов'язки учасників бюджетного процесу.

Регламент бюджетування потрібний з причин значущості постановки завдань і подальшого контролю їх виконання, а також в цілях узгодженості дій працівників (ЦФВ) організації. У Регламенті бюджетування характеризується модель планування на певний період, призначена для здійснення планування усіх видів бюджетів на наступний період.

Бюджетний процес може зазнавати зміни зважаючи на багато обставин, у зв'язку з цим при розробці регламенту бюджетування рекомендується в основному тексті залишати тільки ключові положення, які не будуть потребувати зміни в часі, а деталізацію положень доцільно включати в додатки до регламенту.

Також не варто забувати, що основні положення регламенту бюджетування можуть деталізуватися і уточнюватися іншими розробленими і затвердженими внутрішніми нормативними документами організації.

Отже, до повного переліку нормативних документів, що регламентують процес бюджетування, входять:

- Положення про бюджетування;
- Регламент процесу бюджетування;
- Фінансова модель організації (звітні форми ЦФУ);
- Положення про центри фінансової відповідальності;
- Положення про фінансово-бюджетну службу;
- Положення про формування структури доходів;
- Положення про формування структури витрат;
- Посадові інструкції учасників бюджетного процесу.

Перелічені вище нормативні документи не повинні суперечити один одному, а навпаки - забезпечувати єдину політику бюджетування на ФП, внаслідок чого визначається послідовність складання і взаємозв'язок видів бюджетів, роль і призначення кожного виду бюджетів у межах бюджетного процесу, взаємозв'язок бюджетів з елементами фінансової й організаційної структури.

Висновки

Отже, доцільність впровадження та підтримки бюджетування на вітчизняних ФП не викликає сумніву. Воно дозволить поліпшити фінансові результати на основі управління прибутком і витратами; раціонально розподіляти і використовувати ресурси; оптимізувати витрати по підприємству і впровадити оперативний контроль за постійними і змінними

витратами; поліпшити платоспроможність підприємства на основі ефективного управління грошовими потоками; підвищити якість та оперативність прийняття управлінських рішень; узгоджувати, координувати дії окремих підрозділів і відділів ФП, а також напрямків діяльності для досягнення поставлених глобальних завдань.

Таким чином, процес бюджетування на ФП має бути чітко регламентований, не допускаючи неоднозначного тлумачення виконуваних бюджетних процедур. Оперативний контроль бюджетного процесу, у тому числі своєчасна обробка й аналіз планової і звітної інформації, ведеться керівниками центрів фінансової відповідальності. За допомогою системи внутрішнього контролю виконання бюджетів реалізується механізм, що складається зі взаємозв'язаних процедур аналізу і відстежування (моніторингу) ефективності використання ресурсів ФП.

Література

1. Білик М.Д. Бюджетування у системі фінансового планування / М.Д. Білик // Фінанси України. 2003. № 3. С.97-109.
2. Вербовета, С.Г. Принципи бюджетування підприємства / С.Г. Вербовета // Економічний простір. – 2008. – № 19. – С. 267-273.
3. Гаврилова, О. Типичные ошибки процесса бюджетирования / О. Гаврилова // Консультант. – 2005. – № 3. – С. 34-45.
4. Посилкіна О.В. Шляхи удосконалення технології бюджетування на фармацевтичних підприємствах / О.В. Посилкіна, Н.М. Мусієнко // Фармацевтичний журнал. 2008. №3. С. 10-16.

Резюме. *Обоснованная целесообразность внедрения и поддержки бюджетирования на отечественных фармацевтических предприятиях. Проведение регламентации процесса бюджетирования позволит избежать разрозненных, нескоординированных действий подразделений предприятия при планировании своей деятельности, согласовать деятельность подразделений и подчинить ее общей стратегической цели.*

Summary. *Introduction and support of budgeting on domestic pharmaceutical enterprises was reasonable. Regulation of process of budgeting will help to avoid separate, unco-ordinated actions departments of enterprise and to co-ordinate activity of subdivisions for the achievement of general strategic aim.*